

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N6

17.02.2022

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: ეგხ „ტანძიას“ N69 ანძიდან - N85 ანძამდე მონაკვეთში 110 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის გაყვანა;

საქმიანობის განმახორციელებელი და მისამართი: შპს „კავკასიის სამთო ჯგუფი“, ქ. თბილისი, ვაკე-საბურთალოს რაიონი, ყიფშიძის ქ. N°6, ბ. 64;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ბოლნისის მუნიციპალიტეტი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 17.12.2021;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში შპს „კავკასიის სამთო ჯგუფის“ (ს/კ - 404908775) მიერ წარმოდგენილია ბოლნისის მუნიციპალიტეტში, არსებული ეგხ „ტანძიას“ N69 ანძიდან - N85 ანძამდე მონაკვეთში 110 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის გაყვანის სკოპინგის ანგარიში.

შპს „კავკასიის სამთო ჯგუფი“ ბოლნისის მუნიციპალიტეტში, ფლობს სასარგებლო წიაღისეულის (იმედის ოქრო-მცირესულფიდური საბადო) შესწავლა-მოპოვების ლიცენზიას (N 10002084). კომპანიას დაგეგმილი აქვს, საბადოს ფარგლებში - სოფ. გეტას მიმდებარედ არსებული ტერიტორიის ათვისება-გამოყენება. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, სალიცენზიო ტერიტორიაზე განთავსებულია სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ საკუთრებაში არსებული 110 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი „ტანძია“. მოცემული გარემოების გათვალისწინებით პროექტი ითვალისწინებს ეგხ-ის გარკვეული, (N69 ანძიდან N85 ანძამდე) მონაკვეთის სამთო სამუშაოების წარმოებისთვის განკუთვნილი ტერიტორიიდან უსაფრთხო მანძილზე გადატანას.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, 110 კვ ეგხ „ტანძია“ აშენდა 1973 წელს, რომლის მთლიანი სიგრძე 25,4 კმ-ია, ხოლო ანძების საერთო რაოდენობაა 102 (ერთეული). საპროექტო ეგხ-ის დერეფნის სიგრძე დაახლოებით 4 264 მეტრი იქნება. წარმოდგენილი Shp ფაილების მიხედვით, საპროექტო ეგხ-ის საწყისი და საბოლოო წერტილების GPS კოორდინატებია: X-449023.76, Y-4582413.94; X-446684.07, Y-4584614.01. საპროექტო ეგხ-ის დერეფნიდან უახლოეს დასახლებამდე (სოფ. ხახალაჯვარი) მინიმალური მანძილი 1,35 კმ-ია, უახლოეს ზედაპირული წყლის ობიექტამდე (მდ. გეტა) 1 000 მ.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია, საპროექტო ალტერნატივების ანალიზი, მათ შორის განხილულია ეგხ-ის შესაცვლელი მონაკვეთის სამი (I, II, III) ალტერნატიული ვარიანტი, რომელთაგან ტექნიკურ-ეკონომიკური, ეკოლოგიური და სოციალური თვალსაზრისით უპირატესობა მიენიჭა I მარშრუტს, შესაბამისად საპროექტო ეგხ-ს განთავსება იგეგმება არსებული დერეფნის ზედა ნიშნულზე.

წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, არსებულ მონაკვეთზე დემონტაჟს დაექვემდებარება 15 ანძა (რომელთა ნაწილები გადაეცემა სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“),

ხოლო ახალ ტრასაზე მოეწყობა 17 ერთეული უნიფიცირებული, შუალედური და საანკერო-კუთხური ტიპის ერთჯაჭვიანი ფოლადის საყრდენები. სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია საპროექტო საყრდენი ანძების ტექნიკური პარამეტრები, საპროექტო ნახაზები და განთავსების ადგილის GPS კოორდინატები. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, საყრდენების საძირკვლების მოწყობასთან დაკავშირებით, ყველა სამუშაო შესრულდება საქართველოში მოქმედი სამშენებლო ნორმებისა და წესების მოთხოვნების დაცვით. მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად საპროექტო 110 კვ ეგზ-ის დაცვის ზონა შეადგენს 20 მ-ს განაპირა სადენებიდან, ეგზ-ს ორივე მხარეს.

წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, პროექტის ფარგლებში სამშენებლო ბანაკის მოწყობა დაგეგმილი არ არის. სამშენებლო მასალების და სამონტაჟო ანძების ნაწილების დასაწყობება გათვალისწინებულია, ეგზ-ის დერეფანში. აღნიშნული მიზნით შერჩეული იქნება ხე-მცენარეებისგან თავისუფალი ტერიტორიები. სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე შესრულდება სამშენებლო უბნების მოსამზადებელი სამუშაოები (მაგ: ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა, სამშენებლო მოედნების მცენარეული საფარისგან გათავისუფლება), ხოლო შემდგომ განხორციელდება ანძების და სხვა ელექტრომოწყობილობების მონტაჟი. სამშენებლო უბნები მოეწყობა საპროექტო ანძების განთავსების ტერიტორიებზე. სამშენებლო სამუშაოების დასრულების შემდეგ, დროებით გამოყენებული ტერიტორიები გაიწმინდება ნარჩენებისგან და შესრულდება სარეკულტივაციო სამუშაოები. პროექტის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გამოყენებული იქნება საპროექტო დერეფანში არსებული მისასვლელი გზები. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, საპროექტო (გასხვისების) დერეფნის 10 მეტრიანი ზოლი გამოყენებული იქნება სამშენებლო ტექნიკის გადასადგილებლად და სამონტაჟო სამუშაოების შესასრულებლად. გასხვისების დერეფნის ნაწილი დაექვემდებარება რეკულტივაციას, ხოლო ნაწილი შესაძლებელია გამოყენებული იყოს ექსპლუატაციის პერიოდში.

პროექტის ფარგლებში წყალი გამოყენებული იქნება მშენებლობის ეტაპზე, სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით. სასმელი წყლით მომარაგება განხორციელდება ბუტილირებული წყლით. სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო წყლების შესაგროვებლად დაგეგმილია ბიოტულაეტების მოწყობა, რომელთა განტვირთვა მოხდება შესაბამისი გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე.

სკოპინგის ანგარიშში განსაზღვრულია, პროექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების ძირითადი სახეები. მათ შორის აღსანიშნავია გეოლოგიური გარემოს სტაბილურობაზე მოსალოდნელი ზემოქმედება, ნიადაგის/გრუნტის საფარზე მოსალოდნელი ზემოქმედება, ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება, ბიოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება. სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია ზოგადი ინფორმაცია მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საპროექტო ეგზ-ის დერეფანი დამაკმაყოფილებელ საინჟინრო-გეოლოგიურ პირობებში იმყოფება. საპროექტო დერეფანში 2 მ სიღრმეზე გრუნტის წყლების დგომა არ ფიქსირდება. საკვლევი უბანი საინჟინრო-გეოლოგიური თვალსაზრისით განეკუთვნება მარტივი, II სირთულის კატეგორიას. მიწის სამუშაოების შესრულებამ, შესაძლებელია გამოიწვიოს დღეისათვის წონასწორობაში მყოფი გეოლოგიური გარემოს შეცვლა, მათ შორის ეროზიული პროცესების განვითარება. **გზმ-ის ეტაპზე დაზუსტებას და დეტალურ შეფასებას საჭიროებს საპროექტო ტერიტორიის**

საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები, ამასთან საჭიროების შემთხვევაში, განსაზღვრული უნდა იქნეს სათანადო პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები.

პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელია ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე ზემოქმედება, მათ შორის ნიადაგის/გრუნტის დაბინძურება. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა და გამოყენება განხორციელდება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად. ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა (ასევე ფუჭი გრუნტი) დროებით დასაწყობდება ანძების მიმდებარედ, სამშენებლო დერეფნის ფარგლებში.

სამშენებლო სამუშაოების ფარგლებში მოსალოდნელია, როგორც სახიფათო, ასევე არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. სახიფათო ნარჩენები შემდგომი მართვის მიზნით გადაეცემა სათანადო ნებართვის მქონე კომპანიებს, ხოლო არასახიფათო ნარჩენები გატანილი იქნება მუნიციპალურ ნაგავსაყრელზე.

საპროექტო დერეფნის ადგილმდებარეობის და უახლოეს მოსახლემდე მანძილის (1,35 კმ) გათვალისწინებით პროექტის ფარგლებში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებით, ელექტრომაგნიტური ველის და ხმაურის გავრცელებით სოციალურ გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის.

პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელია მნიშვნელოვანი ზემოქმედება, როგორც ფაუნისტურ, ისე ფლორისტურ გარემოზე. ფლორისტურ გარემოზე ზემოქმედება დაკავშირებული იქნება ხე-მცენარეების გარემოდან ამღებასთან/ჭრასთან. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო დერეფანში, წითელი ნუსხის სახეობებიდან გვხვდება კაკალი (*Juglans regia*) და შიშველი აკაკი (*Celtis glabra*). წარმოდგენილი 500136 კვ.მ ფართობიდან (shp-ფაილი) 333719 კვ.მ მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ სახელმწიფო ტყეში. ზემოქმედება ცხოველთა სამყაროზე დაკავშირებული იქნება საბინადრო ადგილების მოშლასთან, ხმაურის და ვიბრაციის გავრცელებასთან. სკოპინგის ანგარიშში არ არის სათანადოდ წარმოდგენილი ინფორმაცია ფრინველებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ. გზშ-ის ეტაპზე, საპროექტო საქმიანობის სპეციფიკის გათვალისწინებით, დაზუსტებას/დეტალურ შეფასებას საჭიროებს ელექტროგადამცემ ხაზებთან, შეჯახებით ორნითოფაუნაზე მოსალოდნელი ზემოქმედების საკითხი, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისევე ბოლნისის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაცია განთავსებულ იქნა ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებში, ასევე სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებგვერდზე და ფეისბუქ გვერდზე. ამასთან, ინფორმაცია გაეზავნა ცენტრის გამომწერებს ელ. ფოსტის მეშვეობით. ზემოაღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით, სამინისტროს ორგანიზებით საჯარო განხილვა გაიმართა 2022 წლის 17 იანვარს. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, შპს „კავკასიის სამთო ჯგუფის“, სოფ. აკაურთას ადმინისტრაციული ერთეულის წარმომადგენლები და სოფ. გეტას მაცხოვრებლები. საჯარო განხილვის ფარგლებში პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები არ დაფიქსირებულა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები წარმოდგენილ იქნა ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის მაგისტრანტების მიერ. პროექტთან

დაკავშირებით არსებული რელევანტური და საფუძვლიანი შენიშვნები/მოსაზრებები სამინისტროს მიერ მხედველობაში იქნა მიღებული და აისახა სკოპინგის დასკვნაში (გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი).

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია, ხოლო ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება. სკოპინგის პროცედურის შედეგად სამინისტროს მიერ განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი:

1. **გზმ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს:** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზმ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს:** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

3.1. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზმ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.

4. გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- პროექტის აღწერა. მათ შორის პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სამუშაოების დეტალური აღწერა;
- საპროექტო ტერიტორიის აღწერა, მათ შორის საპროექტო დერეფნის Shp ფაილები და ეგზ-ის საყრდენი ანძების განთავსების GIS კოორდინატები;
- საპროექტო ეგზ-ის სქემა/სიტუაციური რუკა (შემადგენელი ინფრასტრუქტურული ობიექტების მითითებით), შესაბამისი ექსპლიკაციით;
- ეგზ-ის საპროექტო დერეფნიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე/დასახლებამდე, ზედაპირული წყლის ობიექტამდე, მდებარეობის მითითებით (რუკაზე ჩვენებით);
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტების ანალიზი, მათ შორის წარმოდგენილი უნდა იყოს ეგზ-ის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები, ასევე არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები და

გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივების დასაბუთება. **დეტალურად უნდა იქნეს დასაბუთებული ეგზ-ის განთავსების ალტერნატივებიდან შერჩეული ადგილმდებარეობის გარემოსდაცვითი, სოციალური, ეკონომიკური და ტექნიკური უპირატესობები;**

- საპროექტო ეგზ-ის გაყვანისა და ექსპლუატაციის დეტალური აღწერა;
- საპროექტო და დამხმარე ინფრასტრუქტურული ობიექტების, ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა, შესაბამისი პარამეტრების მითითებით;
- დაზუსტებული ინფორმაცია საპროექტო ეგზ-ის სიგრძის შესახებ, ამასთან ინფორმაცია საპროექტო მონაკვეთში საყრდენი ანძების რაოდენობის და ტიპის შესახებ;
- ინფორმაცია საპროექტო ბუფერის (სქემატურ რუკაზე დატანილ) მისი ფართობის და ბუფერში მოქმედი შეზღუდვების შესახებ;
- საპროექტო ეგზ-ის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები, ფიზიკური მახასიათებლების ცხრილი. ამასთან, ინფორმაცია ეგზ-ის ძაბვის, განთავსების ტექნიკური გადაწყვეტების შესახებ;
- ინფორმაცია ელექტროგადამცემი ხაზის დაცვის ზონების დატექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების შესრულების (დაცვის) შესახებ;
- ინფორმაცია ფიზიკური/ეკონომიკური განსახლების შესახებ (არსებობის შემთხვევაში);
- ელექტროგადამცემი ხაზის დერეფნის დეტალური აღწერა, მათ შორის (არსებობის შემთხვევაში) მიწისქვეშა ან/და მიწისზედა ობიექტების გადაკვეთის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია ეგზ-ის გაყვანისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე შესაძლო ავარიული სიტუაციების შესახებ, მათ შორის ინფორმაცია ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების შესახებ;
- პროექტის ფარგლებში წარმოქმნილი ნარჩენების სახეობებისა და რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია, შემდგომი მართვის ღონისძიებების მითითებით;
- ინფორმაცია სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყლის მომარაგების შესახებ;
- ინფორმაცია სამეურნეო-ფეკალური და სანიაღვრე წყლების მართვის შესახებ;
- საპროექტო ტერიტორიაზე მისასვლელი გზების შესახებ ინფორმაცია. ამასთან, წარმოდგენილი უნდა იქნეს დაზუსტებული ინფორმაცია უშუალოდ საყრდენი ანძების განთავსების ლოკაციებამდე მისასვლელი გზების შესახებ. ინფორმაცია მისასვლელი გზების მოწყობის საჭიროების შესახებ, საპროექტო მისასვლელი გზების პარამეტრების, მოწყობის გეგმისა და მოსალოდნელი ზემოქმედების მითითებით;
- პროექტის ფარგლებში დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი და მუშაობის ხანგრძლივობა. ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია გზშ-ის ფარგლებში ჩატარებული საბაზისო/სადიებო კვლევებისა და გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის გამოყენებული მეთოდების შესახებ;
- ინფორმაცია არსებული ეგზ-ის სადემონტაჟო სამუშაოებისა და დემონტირებული მასალის მართვის, ასევე ტერიტორიის აღდგენის/რეკულტივაციის შესახებ;
- საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში საპროექტო ტერიტორიის პირვანდელ მდგომარეობაში აღდგენის შესახებ ინფორმაცია.

4.1. პროექტის ფარგლებში შესასრულებელი სამშენებლო/მოწყობითი სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია, კერძოდ:

- სამშენებლო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია სამშენებლო უბნების შესახებ;
- მოსალოდნელი ზემოქმედების ხანგრძლივობის შეფასებისა და ზემოქმედების პერიოდების განსაზღვრის მიზნით წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია პროექტის ხანგრძლივობის, სამუშაოების ჩატარების პერიოდისა და დროის შესახებ, სამუშაოების გეგმა-გრაფიკის მითითებით;
- საყრდენისათვის საჭირო მიწის ფართობის და მოხსნილი გრუნტის შესახებ ინფორმაცია;
- დეტალური ინფორმაცია მცენარეული და ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- ინფორმაცია მოხსნილი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის, ასევე ფუჭი გრუნტის შესახებ, დასაწყობების ადგილების (GPS კოორდინატები), სავარაუდო მოცულობებისა და შემდგომი მართვის პირობების მითითებით;
- ინფორმაცია სამშენებლო სამუშაოებში გამოყენებული ტექნიკის შესახებ;
- ობიექტების მოწყობისათვის საჭირო სამშენებლო მასალების მოპოვებისა და სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტების (არსებობის შემთხვევაში) მოწყობის შესახებ ინფორმაცია.

4.2. გზშ-ის ანგარიშში, გეოლოგიური გარემოს შეფასების ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- **გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა:**
 - რელიეფი (გეომორფოლოგია);
 - გეოლოგიური აგებულება და ტექტონიკა;
 - სეისმური პირობები;
 - ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
 - საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების პიკეტური აღწერა (უნდა მოიცავდეს საპროექტო ტერიტორიის სივრცეში არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესების აღწერასაც).
- **გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება:**
 - ზემოქმედების შეფასება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
 - საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით.

4.3. გზშ-ის ანგარიშში, ბიოლოგიური გარემოს შეფასების ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ფლორისტულ გარემოზე, მათ შორის ინფორმაცია მოსაჭრელი ხე-მცენარეების ზუსტი მონაცემების შესახებ, სახეობების მიხედვით (რაოდენობისა და მოცულობის მითითებით). ამასთან, ინფორმაცია ფლორისტულ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი და საკომპენსაციო ღონისძიებების შესახებ;
- სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია: უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე, მათ შორის ფრინველებზე

(განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს "წითელ ნუსხით" დაცულ სახეობებზე) და ჰაბიტატებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. ამასთან, წარმოდგენილ იქნას ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები ფოტომასალასთან ერთად;

- ბიომრავალფეროვნებაზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები და მონიტორინგის გეგმა, სადაც აისახება ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე და შემარბილებელი ღონისძიებების ეფექტურობაზე დაკვირვების საკითხი.

5. ეგზ-ის გაყვანა-ექსპლუატაციით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება/შეჯამება, მათ შორის:

- პროექტის ფარგლებში ატმოსფერულ ჰაერზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება. ამასთან, მითითებული უნდა იყოს შესაძლო ემისიები, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელების კუთხით (ხმაურის გავრცელების სიხშირე და დონე), შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ელექტრომაგნიტური ველების გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე, საჭიროების შემთხვევაში შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე, გრუნტის ხარისხზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ეგზ-ის გაყვანა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ზედაპირული წყლის ობიექტზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ვიზუალურ-ლანდშაფტური ცვლილებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელების მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება. ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება სოციალურ გარემოზე. ამასთან, განისაზღვროს ადამიანის ჯანმრთელობასთან, უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- შესაძლო პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების შეფასება ისტორიულ-კულტურულ, არქეოლოგიურ ძეგლებზე (გზშ-ს ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტი/ები, რათა გამოირიცხოს როგორც შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები, ასევე სათანადოდ შეფასდეს პროექტის გავლენის ზონაში კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი სავარაუდო ზემოქმედება);
- ეგზ-ის გაყვანა-ექსპლუატაციის ეტაპზე ტრანსპორტირებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, მათ შორის ზემოქმედების შეფასება სატრანსპორტო ნაკადებზე;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე, მიმდებარე არსებული ობიექტების გათვალისწინებით. შესაძლო კუმულაციური ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები;

- გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;
- დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი;
- დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი (საკონტროლო წერტილების, მონიტორინგის სიხშირის, მეთოდის და ა.შ მითითებით);
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მათ მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება.

6. საკითხები/შენიშვნები, რომელებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია ეგზ-ის ადგილმდებარეობის ალტერნატივების შესახებ. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია ადგილმდებარეობის ალტერნატივების შედარებითი ანალიზის შესახებ, თითოეული ალტერნატიული ვარიანტის დადებითი და უარყოფითი მხარეების მითითებით, შერჩეული ალტერნატივის გარემოსდაცვითი დასაბუთებით;
- საქმიანობის სპეციფიკის გათვალისწინებით, დაზუსტებას/დეტალურ შეფასებას საჭიროებს, ელექტროგადამცემ ხაზებთან შეჯახებით ორნითოფაუნაზე მოსალოდნელი ზემოქმედების საკითხი, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- სამინისტროში არსებული ინფორმაციით შპს „RMG Copper“ საპროექტო ეგზ-ის მიმდებარე ტერიტორიაზე (რომლიც მოიცავს, ასევე არსებული ეგზ-ის ბუფერის ნაწილს) გეგმავს ახალი კუდასაცავის მოწყობა-ექსპლუატაციას. გამოვლენილი გარემოების გათვალისწინებით დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია წარმოდგენილი ეგზ-ის გაყვანის პროექტის საჭიროების (შპს „კავკასიის სამთო ჯგუფის“ მიერ „იმედის ოქრო-მცირე სულფიდური საბადო“ მოპოვება-დამუშავება), დაგეგმილი საქმიანობების შესრულების ვადების თანხვედრის/დროში გადანაწილების, კომპანიებს შორის არსებული ურთიერთშეთანხმებისა და საპროექტო არეალში გათვალისწინებული საქმიანობებით მოსალოდნელი ჯამური/მასშტაბური ზემოქმედების შესახებ;
- დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია არსებული ეგზ-ს დერეფანში დემონტირებული ანძების ადგილის რეკულტივაციის შესახებ;
- სახელმწიფო ტყის ტერიტორიაზე, „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების დამტკიცების თაობაზე საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 18 მაისის N221 დადგენილებით (თავი VII-XIV) განსაზღვრული საქმიანობა ან მისი განკარგვა საჭიროებს შეთანხმებას სახელმწიფო ტყის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან. შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია უნდა დაერთოს გზშ-ის ანგარიშს;

- გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების დეტალური ანალიზი და შემარბილებელი ღონისძიებები სრულ თანხვედრაში უნდა იყოს პროექტის მახასიათებლებთან და დაგეგმილ საქმიანობასთან;
- გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისას საქმიანობის განმახორციელებელმა საკანონმდებლო და წინამდებარე სკოპინგის დასკვნის მოთხოვნების გარდა მიზანშეწონილია იხელმძღვანელოს - ელექტროგადამცემი ხაზებისთვის შემუშავებული გარემოზე ზემოქმედების შეფასების სექტორული გზამკვლევი;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს „ცხოველთა გადამდები დაავადებების საწინააღმდეგო პროფილაქტიკურ-საკარანტინო ღონისძიებათა განხორციელების წესების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 14 ივლისის №348 დადგენილებით განსაზღვრული მოთხოვნების დაცვის შესახებ ინფორმაცია;
- გზშ-ის ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იქნეს წინამდებარე დასკვნით განსაზღვრული მოთხოვნების და სკოპინგის დასკვნაში გამოკვეთილი საკითხების გათვალისწინებით.
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, შპს „კავკასიის სამთო ჯგუფის“ მიერ წარმოდგენილ, ბოლნისის მუნიციპალიტეტში, არსებული ეგზ „ტანძიას“ N69 ანძიდან - N85 ანძამდე მონაკვეთში 110 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის გაყვანაზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.